

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Episcopus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10421

nam, hoc idem confirmatur à Greg. XIII. Bulla 68. fol. 1295. idem censuit sac. Congreg. declarat. 169. & ita fuit obtentum in facto Romæ, & Neap. in causa presbyterorum servientium cuidam parochiali S. Joannis Hierosolymicani terræ Pulcini, Comzanæ diocesis, qui prætendebant exemptionem à jurisdictione Archiepiscopi, dum ibi essent Vicarius, & tulerunt sententiam contra se.

Quartò, quoad familiares Cardinalium, vel residentium in Romana Curia, vult, ut ratione beneficiorum, quæ obtinent in aliqua diocesi, subiaceant jurisdictioni illius Ordinarii, imò exempti omnes, quoad ea quæ pertinent ad beneficia, quæ possident, sunt subiecti Episcopis, & ratione illorum eisdem subiacent. Navar. consi. 9. de iur. cur.

Quintò, quoad subcollectores, modò pro concordantia spoliatorum facta cum sanctissimo Papa Sixto, sublatis sunt, nec gaudere vult summus Pontif. eos exemptione, prout multoties scriptum fuit à Reverendissimo majori Thesaurario, de mente Domini Papæ Reverendissimo Domino Nuncio Neapolitano, ut ipse vidi, & audiui; vide Boer. decis. 17. ubi habes, quinam dicantur Capillani Papæ, Regis, & Reginae, ad hoc, ut gaudeant vel exemptione, vel perceptione fructuum in absentia. Præterea Ordinarius potest punire delegatum Principis, delinquentem in suo territorio, Boer. decis. 9. numero 5. & iudex minor potest punire officialem Iudicis majoris, dum tamen ei hoc norum faciat; idem ibi,

numero 6. vide Caputaquens. decisio. 139. p. 2. nu. 5.

Sextò, Ecclesia exempta non potest renunciare suo privilegio libertatis, Abb. in c. cum tempore, num. 2. § 7. de arbit.

Septimò, quomodis exempti sint subditi locorum Ordinarius, vide Abb. in Clem. unic. num. 5. de foro comp. licet remissivè, & Innoc. in c. cum capella, nu. 2. de privileg. dat regulam universalem, quòd persona exempta, ratione rei non exempta, subiacet jurisdictioni Ordinarii, & citat porro c. quoniam ad hoc, de privileg. & Leo X. Bulla 8. quæ incipit, Regimini.

Octavò, an in loco exempto possit Episcopus exercere jurisdictionem, etiam si sit intra suam diocesim, videtur quod non, prout in cap. cum Episcopus, & ibi Glor. in ver. non exempto, & Gem. in ver. sed quid si Episcopus, de offi. ordin. lib. 6. secus si Episcopus haberet jurisdictionem in personam exemptam existentem in dicto loco exempto, puta, in causa hæresis, & aliis, prout dictum est in ver. excommunicatio, de causa materiali, dubio quarto, licet hoc nec placeat Joan. Andr. ut ibi innuit Gem. nam, operet, ut convertantur duo, nempe jurisdictionis in personam, & in locum, alias non possit.

EPISCOPUS.

PRIMO, videmulta in ver. Vicarius, hic verò tantummodo magis practicabilia attingam, & primò, Episcopus potest appellare, sine mandato speciali pro

si pro sua civitate, & subditis suis, Guid. Pap. 9. 203.

Secundo, si committit causam alicui, potest ab illa appellari, vel ad Metropolitanum, vel ad ipsum Episcopum, Ioan. Andr. & Io. Monach. in c. Romana, de appellat. lib. 6. Guid. Pap. 9. 335. nu. 42.

Tertio potest dispensare super iuramento, idem *quæst.* 140. & vide in *vers. iuramenti absolutio.*

Quarto, quando possit, vel non, in feudare rem Ecclesie, vide eund. 9. 154.

Quinto, potest esse iudex in causa propriae suae Ecclesie, sed potest recusari, ut suspectus, Capyc. dec. 137. à num. 1. & quid sit tunc agendum, ad quem recurrendum, vide in *vers. Archiepiscopus*, §. 1. & in *vers. appellatio*, §. 15.

Sexto, ab Episcopo appellatur ad Archiepiscopum, etiam in causis temporalibus, *gl. in cap. 2. in ver. infra de iur. iudic. de delict. puer.* Capyc. loc. cit. nu. 12. etiam si Episcopus haberet Regalia à domino, seu à Principe seculari, idem *ibidem*; nisi aliter habeatur in privilegio, seu consuetudine, secus in causa feudali, quia tunc appellatur ab Episcopo ad dominum, à quo ipse Episcopus habet feudum, *gl. in cap. Romana*, §. debeat, in *ver. iurisdictio, de appellat. lib. 6.* Capyc. loco citato, Covar. *pract. quæstio. cap. 4. nu. 2. ver. hinc factum est, c. ex transmissa, de foro compet.* tamen hoc fallit, quando super feudo ageretur criminaliter, Foller. in *addit. ad Alarant. 4. par. distin. 11. nu. 75.*

Septimo, Episcopus, idemque Canonicus in aliqua Ecclesia, debet sedere ut Canonicus, non ut Episcopus, *gl. in*

cap. à collatione, in vers. Prelatus, de appellat. lib. 6. Capyc. *decis. 27. num. 26.* Vinc. Franc. *decis. 138. nu. 5.* secus si esset Canonicus & Episcopus simul in sua Ecclesia, quia tunc in primo loco; vel quando aliter non se habeat privilegium, vel conventio, ut in Episcopo Mellitensi, Caputaquens. *decis. 307. part. 1.*

Ottavo, Episcopus factus ex Regularibus, non habitatur propter hoc ad habendum proprium, & ad disponendam ad libitum de proprietate, idem Capyc. *dec. 200. D. Thom. 2. 2. 9. 88. art. 2. ad 4. & 9. 185. ar. ult. in corp.* licet Soto *li. ult. q. ult. ar. ult. de just. & iure*, aliter sentiat, & fortè non longè à recto tramite.

Nono, Episcopus in sua diocesi debet honorari ab Archiepiscopo, dum est in diocesi illius Episcopi, & Cardinalis debet eandem reverentiam Episcopo in sua diocesi, idem *decis. 27. num. 24.* & 25. Ratio est, quia Episcopalis dignitas multum est commendanda, Abb. in *Cle. si quis suadente nu. 26. de pœnit.*

Decimo, Episcopus, qui in iurisdictione erga suos subditos exercenda debet habere consilium sui Capituli, potest consuetudine, vel præscriptione sibi quætere, ut dictum consilium minimè requirere teneatur, *c. non est, de consuetudine, lib. 6.* Capyc. *decis. 134. nu. 3.* facit pro *6. 6. sess. 25. Conc. Trid.* ubi disponitur in quibusdam, Episcopum debere adhibere consilium Capituli, sed vide in *ver. Capitulum*, §. 8. & hoc etiam ampliatur, si illud consilium adhibere debeat in instituendis, vel conferendis beneficiis, Selva *tract. de benef. 2. p. 9. 22. n. 13.* & 14. & ita communiter hodie servatur in praxi.

Vndecimò, Episcopi familiares gaudent privilegio fori competenti domino Episcopo, Capyc. *decif. 12.* & Episcopus potest cognoscere de delictis suorum officialium, etiam civilibus. Anchar. *in ca. Romana, §. contrahentes, de foro comp. lib. 6.*

Duodecimo, Episcopi non debent deservire laicis principibus, nec Regulis, nec Baronibus, nec ministris Regum, sed locum, & gradum convenientem suæ dignitati tam in Ecclesia, quam foris sibi retinere, Conc. Trid. *sess. 25. capit. 17. de refor.* & tam in Ecclesia, quam in Choro, & processionibus, & omnibus actis publicis prima sedes debetur Episcopo, Conc. *loc. cit. cap. 6. §. Episcopus, de refor. & in 8. Synodo Constantinopol. actio. 10. Can. 14.* fallit tamen, quando sedet ut Consiliarius Regis, quia tunc non præcedit alios Consiliarios, Vincen. Fran. *dec. 138. n. 5.*

Decimotertio, Episcopi quàm sit magna auctoritas, & quæ possit, vide per extensum Syl. *loc. cit. 4. p. 9. 7. à n. 8.* & *infra*, an possit dispensare in juramentis, jejuniis, homicidiis, incestu, esu carniæ, & aliis (exceptis quibusdam) cum passim dicatur, non posse Episcopum dispensare supra jus positivum, cum ipse subit illi? vide Sor. *lib. 1. q. 7. a. 3. de iust. & jur. gloss. & alios, in c. si clerici, §. de adult. de iud. ubi habetur quod sic, nisi fiat reservatio conditori.*

Decimoquarto, Episcopus æquiparatur Duci, Comiti, vel Baroni, Bartol. *in l. 5. in principio & ibi Alex. ff. de ver. oblig. Maran. 4. p. dist. 5. num. 13.* & assimilatur illustrib. & spectabilibus, & habet pulcherrima & suprema nomina, Au-

cha. *in c. & si sententia, n. 4. de re jud. li. 6.* & ideo delegati ab Episcopo non possunt subdelegare, ob rationem, quam affert Iason *in l. à iudice, n. 17. de iud.*

Decimoquinto, Episcopi ulque ad Clement. V. & Joann. XXII. erant in dignitate supra Cardinales, Gom. *in q. de Episcop. dignit. Domin. in reg. Cancel. colum. 1. Abb. in c. cum Apostolus, num. 1. & 2. de censib. Felin. in cap. super his, col. fin. ver. ul. dicit hic, de fide instrum.* tamen hodie digniores sunt Cardinales ipsis Episcopis, ob rationem assignatam à Staph. *fol. 247. nu. 17.* Vide Gemin. *in proem. lib. 6. decret. §. sanè, notab. 5. & in cap. cum aliquibus, vers. quod operatur, de rescrip. eod. lib. ubi etiam dicit, quod ulque ad Bonifacium VIII. Episcopi non fiebant Cardinales, ad hoc ne viderentur descendere à majori ad minorem gradum.*

Decimosexto, Episcopo dato suspecto, lex dat sibi ad junctum Episcopum, vel recurrendum esset ad superiorem, Capyc. *des. 187. n. 3.*

Decimosextimo, Episcopus an possit de novo facere Collegium? Selva *loc. cit. 2. p. q. 22. num. 16. per c. quoniam, de vita & honest. cler. dicit quod sic; vide superius in ver. Collegium, ubi Rebuff. dicit quod non, sed ego censeo cum Selva.*

Decimo octavo, Episcopus an possit concedere Ecclesiam laicis, vel regularibus, vide Panor. *in c. de monachis, num. 7. & 15. de præbend. & in cap. cum olim, il. 2. num. 4. de privileg. & in capitul. pastoralis, numero sexto, eodem titulo, & ibi gloss. in ver. de proventibus, gloss. In cap. vobis, in ver. in capella, de jure patron. &*

in capit. 2. numero 2. vers. circa tertium, ne cler. vel monach. &c. vide Joa. And. in cap. ex ratione, de etat. & qualit. Innocent. in cap. secundo de judic. ubi habetur quod sic, & hoc stante aliqua necessitate, vide capit. ad audientiam, de Eccl. adifi. capit. ad nostram de rebus Eccl. non alienan. capit. pastoralis. de donat. Selvam loco cit. quarta parte, questio, septima, numero vigesimo septimo, versicul. 135. numero trigesimo octavo vers. 100. Hostien. in summa tit. de offi. ordin. §. sunt autem quedam, & Episcopus potest sibi retinere pensionem, quando confert Ecclesiam, dummodo non augetur antiquus census: vel potest sibi retinere moderatum censum in signum domini. Hostien. loco citato, §. in in. de transactio. §. in quibus, numero quarto, & in signum devotionis & memorie beneficiorum, Innocent. in cap. constitutus. numero primo, de relig. domib. & hoc ampliatur, quod Episcopus potest conferre Ecclesiam nondum vacantem, loco, sed non personæ, Abb. in cap. consensu de donatio. Bald. in margar. Innoc. in ver. Ecclesia. quest. quinta. hoc tamen limita, quod non possit ita donare, seu concedere Ecclesiam, quod in totum jus Episcopale dimittat, quia tunc illa Ecclesia esse acephala, Innocent. loco citato, numero secundo. Sed si Episcopus concederet Ecclesiam, eximendo eam à se in totum, valet si confirmatur à Papa, tecus verò non. Abb. in cap. Pastoralis, de his que sunt à pralat. §. c. Feder. consi. 4. Felin. in c. cum laicus, de rebus Eccl. non alien.

Decimonono, Episcopus habet ea-

dem privilegia circa officium inquisitionis, quæ habet Inquisitor delegatus, & maxime absentibus istis Inquisitoribus, & ubi non adsunt Inquisitores, Pen. Schol. 114. in 3. p. Direct. Inquisi. in fi.

Vigesimo, Episcopus est iudex ordinarius in causa fidei, sed dubia circa fidem sine Ecclesiæ Romanæ licentia diffinire non potest, Direct. Inquisi. 2. p. per c. ad absolvendam, num. 3. de hæret. Pen. ibi, consi. 8. c. quoties, 24. q. 1. c. maiores, de Baptis. c. super quibusdam, de ver. sig. sed potest hæresim jam condemnatam condemnare.

Vigesimo primo, Episcopo delegato in causa Religionis mortuo, non succedit Capitulum, vel successor Episcopus, Direct. Inquisi. secunda parte, ver. capitulum ad abolendam, n. 22.

Vigesimo secundo, Episcopus propriis impensis tenetur animadvertere in hæreticos, Direct. Inquisi. 2. par. Extravag. Bened. §. verum.

Vigesimo tertio, Episcopo aliquando interdicitur jurisdictio, Innoc. in c. licet Heli, de simon. Canonista in capitulo venerabilis, de offic. deleg. Vinc. Fran. decis. octava, numero ultim.

Vigesimo quarto, an Episcopus possit emere bona Ecclesiæ à suo capitulo, nomine tamen Ecclesiæ, sine consensu superioris? Respondetur affirmative, Novel. de jur. protim. §. 2. num. 142.

Vigesimo quinto, Episcopus non potest disponere de futuris, in præjudicium successorum, nisi durante vita sua, Afflic. decis. 101. Vinc. de Franch. decis. 163, num. 7, & sic decisum fuit in facto bis.

Vige-

Vigefimofextò, Epifcopum fi quis injuriose, vel temerè percufferit, feu ceperit, aut bannierit, est ipfo jure privatus beneficio *Clem. 1. de pœn. Rebuff. pratt. benef. titul. de modis amit. benef. numero 39. & 40.*

Vigefimofeptimò, Epifcopum fua civitas occidens, privatur ne deinceps habeat talem dignitatem, *capitulo, ita nos, 25. quæst. fecunda, Rebuff. in titulo de different. in titulo privil. refer. & mand. num. trigefimoquarto, Covarr. lib. 2. capit. 8. in fin. var. resol.*

Vigefimooctavò, Epifcopus potest dispensare cum illegitimo ad minores ordines, & ad unum beneficium simplex, *cap. 1. & 2. fil. presbyt. lib. 6. Navar. c. 27. num. 201. Vide Gem. in d. c. vers. nemo, ad fecunda.*

Vigefimononò, Epifcopo competit malè ablatorum dispensatio, *Abb. in Clement. religiosi, numero vigefimoquarto, de privi. sed Nav. conf. 18. n. 7. & 14. de pœni. & remissio. dicit, id non competere Epifcopo de jure, quia id possunt facere partes per semetipsas, & per confessarios: tamen hoc potest intelligi de consuetudine generali, vel speciali, & sic vidi omnes Epifcopos vel sibi relervare in summa notabili, putà supra decem aureos.*

Trigefimò, Epifcopatus licet alter altero sit pinguior, tamen omnes sunt paris dignitatis, *Abb. in c. si. num. 16. de transf. Epifcop.*

Trigefimoprìmò, Epifcopus potest dispensare cum excommunicato accipienti vel acceptanti beneficium, si collatio illius beneficii ad ipsum Epifco-

pum pertinebat; secus non, nisi is qui dispensationi consentiat, *Covar. in cap. alma mater, prima par. §. 7. num. 8.*

Trigefimofecundò, Epifcopus tenetur ex facto sui Vicarii, & impuret sibi, si malum Vicarium elegit, *Hoftiens. in c. ad hac. de offi. Archid. Bald. in marg. Inno. in vers. Epifcopus, hoc intelligitur, nisi postquam sciverit, purgaverit eum, addu. ad quæst. 37. Cap. Tolos. & Rot. dec. 272. & Nav. conf. 3. n. 62. de statu monach. & non solum de facto Vicarii, sed omnium suorum Officialium. Rebuff. in for. Vic. Archiepifcopi, & aliorum. num. 188. & quando dicitur, quòd Epifcopus tenetur ex facto sui Vicarii, seu officialis, intelligitur de omni potestate, quæ tenetur de malè gestis per suos officiales, sed in rebus concernentibus officium, non autem extra eorum officium; & ita *Roma. in conf. 338. quod incipit: In casu proposita consultationis, quod communitas non tenetur de delicto officialis, à se electi, quando delinquit extra materiam sui officii. Vid. Iason. in l. age, cum Geminiano, n. 3. ver. & dicit Angelus, de transfact. & quomodo possit Epifcopus, vel potest castigare suos officiales delinquentes extra officialem, tanquam familiares, dixi in ver. Epifcopus, supra, §. 2. & in fecunda p. eodem versiculo, §. 24.**

Trigefimotertiò, Epifcopi creati ex aliqua Religione, non mutant habitum. *Conc. Gene. 8. Can. 27. artic. 10. nec utatur lineis, Rocheto, etiam si fuerit Monachus, Navar. in capitulo. statimus, num. 28. versiculo 2. 9. q. 3. capitulo cleric. il 2. de vita & hon. cleric.*

Trigefimoquarto, Epifcopus est judex legiti-

legimus, quando causa est suæ Ecclesiæ vel Episcopatus, secus; quando causa personalis, Rodoa, tract. de reb. Eccl. non alien. quasi. 78. cap. 8. numero 5. Et infra, quod Episcopus sit iudex in causa Ecclesiæ suæ, vide c. si quis erga, cum gloss. ult. 2. quasi. 7. Navar. consil. 20. de rescript. Et consil. 28. de sentent. excommunicat. in ult. Et cap. quia predia. 12. quasi. 3. cum sit. de foro com. cap. dilecto, de sent. excommunicat. libr. 6. Cap. decis. 124. num. 11.

Trigesimo quintò, an Episcopus celebrans privatè in diocesi aliena, possit uti benedictione Episcopali, cum verbis, Sit nomen Domini benedictum, &c. Respondetur, posse, cum ista sint potius ordinis, quàm jurisdictionis (ut more Canonistarum loquar) & sic fuit conclusum Neapoli, in quodam colloquio habito circa hoc in facto coram quibusdam reverendissimis Prælatibus, me præsentente. Et ratio potest esse, quia si conceditur Episcopo celebrare in aliena diocesi à jure, pro ut patet juribus vulgatis, absque licentia Ordinarij, concedi etiam debet benedictio Episcopalis, tanquam accessorium, & consequens illam celebrationem, per cap. cui licet, Et ibi gloss. in princ. de reg. jur. h. quam videas. Gem. in cap. avaritia, de lect. libr. 6. vers. quid de elect. ubi dicit, quod benedictio est duplex, quædam solemnitas, quædam privata: privata est, quæ fit in Missa privata, quæ etiam competit Sacerdoti; solennis est, quæ fit cum solennitate.

Trigesimo sextò, an Episcopus teneatur quotidie celebrare Missam, vel eam audire? Responderetur quoad primum, quod diebus Dominicis, & festis solen-

nibus, & tam frequenter, quod suo muneri satisfaciatur. Ratio est, quia Episcopus etiam habet curam animarum, cum sit parochus totius suæ diocesis, ut patet vulgatis, & in ver. 10. §. 10. argumento sac. Concil. Trid. sess. 13. 14. de refor. licet non sub reatu peccati mortalis, cum non reperiat sub præcepto, nisi ratione obligationis, contemptus, vel scandalum, Nav. cap. 6. numero 19. Et Matth. cap. 18. Luc. cap. 17. Mar. 6. 4. 9. Va homini illi, per quem scandalum veni. Quoad secundum, respondetur, quod non, ita Nav. cap. 22. numero 2. Et de hor. Canon. cap. 3. numero 29. Nec obstant, cap. si, de priv. lib. 6. Et cap. solet, de consec. d. 1. quia intelliguntur de congruentia, de consilio, & bene esse, ita gloss. in Clem. 1. in ver. Canonicas, de celebr. Miss.

Trigesimo septimò, Episcopus duorum Episcopatum unitorum, degens in altero, potest expedire negotia alterius Episcopatus, Inno. in cap. novit, de offic. leg. Rebuff. in tit. de anno. num. 16. Ratio est, quia in suo territorio potest exercere suam jurisdictionem, cap. ut animarum de constit. libr. 6. Nav. cons. 2. de off. judic. ord. Cætera vide in additionibus majoribus

EXEQUUTOR APOSTOLICUS

SUMMARIVM.

1. An debeat procedere citata parte.
2. An possit cogere impetransem ad probandum valorem beneficii, licet illum expresse rit in Cancellaria Apostolica, iuxta formam regulæ, de exprimendo valorem beneficii